

Tillsynsprojekt 2017:

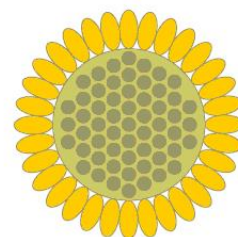
Tillfälliga boenden i Haninge, Nynäshamn och Tyresö kommuner

RAPPORT

HÄLSA

2017-11-07

Lena Lausevic

**SÖDERTÖRNS
MILJÖ- & HÄLSO-
SKYDDSFÖRBUND**

136 81 Haninge
BESÖKSADRESS
Rudsjöterrassen 5
TELEFON 08-606 93 00
FAX 08-606 93 01
E-POST
miljokontoret@smohf.se
www.smohf.se

1. Inledning

1:1. Bakgrund

Vid vistelser i bostäder eller lokaler med en dålig inomhusmiljö finns risken att utsättas för störningar som kan medföra olägenhet för hälsan. I förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899) finns särskilda bestämmelser till skydd mot olägenheter för människors hälsa. Enligt förordningens 33 § ska en bostad:

1. ge betryggande skydd mot värme, kyla, drag, fukt, buller, radon, luftföroreningar och andra liknande störningar,
2. ha tillfredsställande luftväxling genom anordning för ventilation eller på annat sätt,
3. medge tillräckligt dagsljus,
4. hållas tillfredsställande uppvärmd,
5. ge möjlighet att upprätthålla en god personlig hygien,
6. ha tillgång till vatten i erforderlig mängd och av godtagbar beskaffenhet till dryck, matlagning, personlig hygien och andra hushållsgöromål.

Lokaler för allmänna ändamål, exempelvis tillfälliga boenden, ska på motsvarande sätt ha en god inomhusmiljö för att minimera risk för olägenhet för människors hälsa (Socialstyrelsen, 2007). Det finns ingen allmängiltig definition av vad som betraktas som ett tillfälligt boende, men exempel på sådana verksamheter kan vara hotell, vandrarhem, stugbyar, campinganläggningar eller liknande anläggningar (Socialstyrelsen, 2007). Enligt 45 § i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899) ska kommunen ägna *särskild uppmärksamhet* åt verksamheter såsom *hotell, pensionat och liknande lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds tillfällig bostad*.

En dålig inomhusmiljö eller bristfälliga rutiner för egenkontroll i tillfälliga boenden kan leda till olägenhet för människors hälsa. Då finns exempelvis risken att gästerna kan drabbas av smitta genom vistelsen i lokalen. Olägenheter kan även uppstå på grund av skadedjur och ohyra eller bristfällig ventilation. Goda hygienförhållanden och bra rutiner för egenkontroll i tillfälliga boenden är en förutsättning för att undvika hälsorisker. Dessa verksamheter medför vissa specifika risker då genomströmningen av människor ofta är stor, då många människor vistas på en liten yta samt då flera personer delar på samma hygienutrymmen (Socialstyrelsen, 2007). Alla personer som driver tillfälliga boenden omfattas av miljöbalkens bestämmelser. Verksamhetsutövarna ska ha rutiner för egenkontroll för att löpande planera och kontrollera verksamheten, så att det inte uppstår skador som påverkar människors hälsa eller miljön. En väl fungerande egenkontroll bidrar till att skapa en bra inomhusmiljö för de boende och minimerar risker för ohälsa. Det är därför viktigt att verksamheter har ett aktivt arbete för att förebygga eventuella olägenheter.

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund är en tillsynsmyndighet som bedriver tillsyn enligt miljöbalken i medlemskommunerna Haninge, Nynäshamn och Tyresö.

Förbundets övergripande tillsynsarbete beskrivs i styrdokumentet *Balanserat styrkort 2017 – 2020* (SMOHF, 2017). Där presenteras förbundets styrmodell, som innehåller fyra perspektiv varav ett berör miljö och samhälle. Enligt styrkortet ska människor som vistas i offentliga lokaler såsom skolor, daghem och äldreboenden inte ska riskera att må dåligt på grund av inomhusmiljön. Detsamma gäller för människor som vistas i tillfälliga boenden. Som ett verktyg för att uppnå detta har förbundet strategiska mål. Ett av dessa mål är att brister som medför risk för människors hälsa ska minska till år 2022, och en framgångsfaktor för att uppnå målet är att verksamhetsutövare har en ändamålsenlig egenkontroll som tillämpas.

1:2. Syfte

Syftet med tillsynsprojektet är att utreda om miljöbalkens hänsynsregler följs och om verksamhetens rutiner för egenkontroll fungerar. Genom tillsynen kontrollerar förbundet att risken för olägenhet för människors hälsa minimeras och att personer som vistas i lokalerna får uppleva en god inomhusmiljö. Ett annat syfte med projektet är att jämföra årets tillsynsbesök med föregående tillsynsbesök på samma verksamheter och på så sätt utvärdera effekten av förbundets löpande tillsynsarbete.

2. Metod

Förbundet besökte 20 tillfälliga boenden under sommaren och hösten 2017. Av 20 tillfälliga boenden som ingick i tillsynsprojektet har 18 verksamheter blivit tillsynade av förbundet vid ett tidigare tillfälle (år 2012-2014). För 2 av 20 verksamheter var årets tillsynsbesök det första i sitt slag.

Inför inspektionen skickades ett bokningsbrev till verksamheterna med information, bland annat om vilka uppgifter som skulle efterfrågas under inspektionstillfället. Under besöket kontrollerades bland annat städ-, hygien-, och smittskyddsrutiner samt rutiner för kontroll av ventilation, inomhustemperatur och varmvattentemperatur (med hänsyn till risk för legionella). Efter inspektionen sammanställdes resultaten av besöket i en inspektionsrapport som skickades till verksamhetsutövaren. Mindre brister förväntas åtgärdas inom ramen för verksamhetens egenkontroll och följs upp i samband med nästa tillsynsbesök. Vid större brister fattar förbundet beslut om att anmärkningar ska åtgärdas och redovisas under pågående tillsynsprojekt.

Resultaten från tillsynsprojektet 2017 jämfördes sedan med resultaten av föregående tillsynsprojekt.

3. Resultat

Av 20 besökta boenden är 14 verksamheter belägna inom Haninge kommun, 4 verksamheter inom Nynäshamns kommun och 2 verksamheter inom Tyresö

kommun. Det rör sig om olika typer av tillfälliga boenden varav 10 kan definieras som vandrarhem, 7 som hotell och 3 som campinganläggningar/stugbyar.

Nästan samtliga tillfälliga boenden fick någon typ av anmärkning under årets tillsynsbesök (*Tabell 1*).

De kontrollområden där flest verksamheter fick anmärkningar på är:

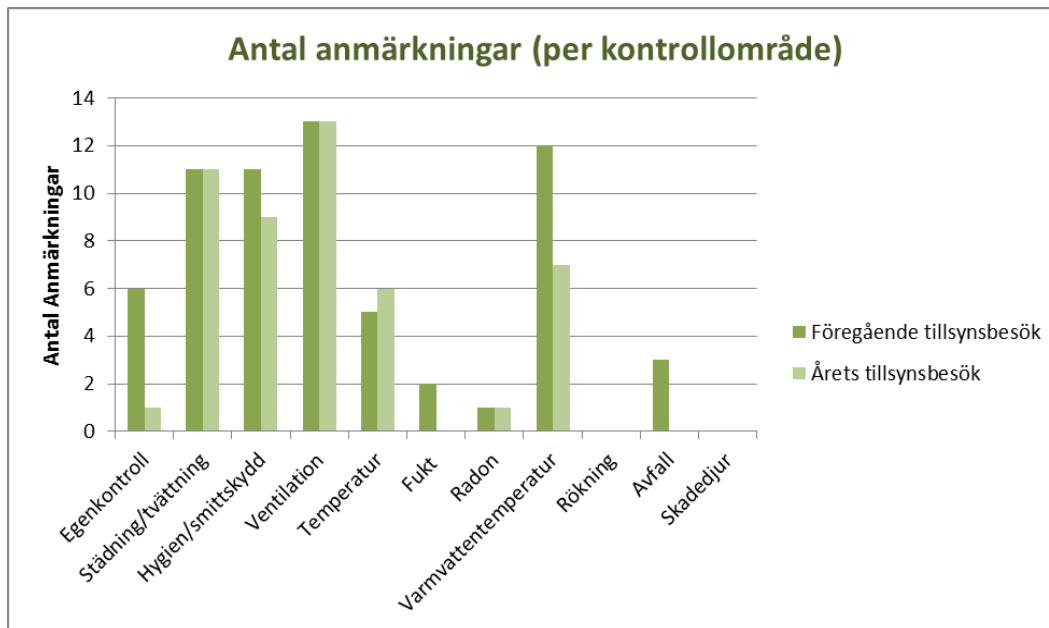
- **ventilation** (exempelvis om kontroll av ventilationen under inspektionstillfället indikerade på felaktigheter eller om rutiner för att felanmäla ventilationssystemet vid driftstörningar saknas)
- **städning och tvättning** (exempelvis om bristfällig städning noterades under inspektionstillfället eller om det saknas rutiner för rengöring av svårstädat material)
- **hygien- och smittskydd** (exempelvis om bristfälliga möjligheter till handtvätt i hygienrytmen noterades under inspektionstillfället eller om städmaterialet var smutsigt)
- **varmvattentemperatur** (exempelvis om avvikande vattentemperaturer uppmättes under inspektionstillfället eller vid bristfällig kunskap om legionella).
- **inomhustemperatur** (exempelvis om låg inomhustemperatur uppmättes vid inspektionstillfället eller om verksamheten saknar rutiner för att kontrollera temperaturen)

Tabell 1. Antal tillfälliga boenden med anmärkning år 2017 (per kontrollområde).

Kontrollområde	Antal tillfälliga boenden med anmärkning
Egenkontrollens utformning	1
Städning och tvättning	10
Hygien- och smittskydd	9
Ventilation	11
Inomhustemperatur	6
Fuktskador	0
Radonhalt i lokalerna	1
Varmvattentemperatur	7
Rökning inomhus	0
Avfallshantering	3
Skadedjur och ohyra	0

Av 20 besökta boenden hade 18 fått tillsyn av förbundet vid ett tidigare tillfälle. För dessa 18 verksamheter jämfördes resultaten från årets tillsynsbesök med resultaten från det föregående tillsynsbesöket, sett till det totala antalet anmärkningar per verksamhet. Överlag har det skett en minskning av det totala antalet noterade anmärkningar under årets tillsynsbesök. Det betyder att de verksamheter som vid ett tidigare tillfälle fått

tillsyn av förbundet fick färre antal anmärkningar under årets tillsynsprojekt. Det går att urskilja färre anmärkningar år 2017 jämfört med föregående tillsynsprojekt när det kommer till kontrollområdena för egenkontrollens utformning, hygien- och smittskydd samt varmvattentemperaturen med anledning av risk för legionella (Figur 1). Vissa kontrollområden såsom städ- och tvättrutiner samt rutiner för att kontrollera ventilation är oförändrade jämfört med tidigare tillsynsbesök (Figur 1). Inom ett kontrollområde har antalet anmärkningar ökat, när det kommer till rutiner för kontroll av inomhustemperaturen (Figur 1).

Figur 1. Totala antalet anmärkningar (per kontrollområde), vid jämförelse mellan föregående tillsynsbesök och årets tillsynsbesök.

Sammanfattningsvis har antalet anmärkningar minskat under årets tillsynsprojekt, jämfört med föregående tillsynsprojekt, hos 12 av 18 tillfälliga boenden. För 2 av 18 boenden är det sammanlagda antalet noterade anmärkningar oförändrat jämfört med föregående tillsynsbesök. När det kommer till 4 av 18 boenden har det totala antalet anmärkningar istället ökat.

4. Diskussion och slutsatser

Att majoriteten av de besökta tillfälliga boendena fick färre anmärkningar under årets tillsynsbesök jämfört med föregående tillsynsbesök är positivt och tyder på att förbundets tillsynsarbete kan ha haft den önskade effekten. Syftet med tillsynen är att de anmärkningar som noteras under tillsynsbesöken ska följas upp och åtgärdas av verksamheterna. Av denna anledning är resultaten av projektet glädjande. Att anmärkningar inom ett kontrollområde, inomhustemperatur, har ökat eller att 4 av 18 verksamheter har fått fler anmärkningar än tidigare visar på att det finns ett behov av återkommande

inspektioner. Exempelvis kan ägarbyten, ombyggnationer eller personalomsättning leda till att vissa aspekter av inomhusmiljön eller egenkontrollen påverkas negativt över tid.

Resultatet av tillsynsprojektet kommer att beaktas vid planeringen av förbudets framtida tillsynsarbete. Förslagsvis kan de kontrollområden där flest anmärkningar noterats år 2017 ta större fokus vid kommande tillsynsbesök. Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund ämnar på så sätt utveckla och förbättra tillsynsarbetet utifrån verksamheternas situation och tillsynsbehov. Detta i sin tur bör bidra till att uppnå en god inomhusmiljö när det kommer till tillfälliga boenden inom de tre medlemskommunerna.

Källförteckning

Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Hälsoskydd vid tillfälligt boende: Hotell, vandrarhem, campingplatser m.m.
Socialstyrelsen, 2007

Balanserat styrkort 2017 – 2020 (SMOHF, 2017)